

Wie zwijgt stemt toe

De SP en de verkiezingen voor het Europees Parlement

1999

Een stem op de SP betekent tegengas geven aan...

...een ongewenste ondemocratische Europese superstaat.

Het laatste woord over de Europese Unie hoort te liggen bij de Tweede Kamer. De inbreng van de Nederlandse regering in de Europese Raad van Ministers moet vooraf worden beoordeeld door ons eigen parlement. Democratie hoort zo dicht mogelijk bij huis gerealiseerd te worden.

...een a-sociaal Europa.

In plaats van oncontroleerbaar geschuif van werk en investeringen en een steeds verdergaande afbraak van sociale voorzieningen willen wij een Europees offensief tegen werkloosheid en uitsluiting. Daarin past een verkorting van de werkweek tot 35 uur. We steunen de Europese vakbonden en belangorganisaties van werklozen in hun strijd voor volledige werkgelegenheid.

...het onrechtvaardige Stabiliteitspact.

We moeten af van de krankzinnige belofte van de lidstaatregeringen aan elkaar om, ongeacht de gevolgen voor grote delen van de bevolking, permanent te bezuinigen op de collectieve voorzieningen.

...het casinokapitalisme en de valutaspeculatie.

Hef een Europese belasting op flitskapitaal, naar het voorbeeld van de tax die is bepleit door Nobelprijswinnaar Tobin (de zogenaamde Tobin-tax). En voorkom dat wat binnen een van de Europese landen wordt verdiend, wordt weggesluisd naar landen met een lagere belasting.

...de almacht van grote multinationale ondernemingen.

Er moet een eind komen aan de Europese vloedgolf van privatisering en deregulering en de uitlevering van alles aan de vrije markt en de grote ondernemingen. De vrije concurrentie moet aan banden worden gelegd als democratische en sociale rechten in het geding komen.

...een blinde uitlevering aan de euro.

Maak een noodplan voor herinvoering van de gulden. We moeten snel en met de minste kleerscheuren uit de Monetaire Unie kunnen treden als de Euro een mislukking wordt.

...een verslechtering van onze eigen milieunormen.

Wat we hier als minimaal noodzakelijk beschouwen ter bescherming van mens en milieu mag niet onderuit gehaald worden door Europese regels die de 'vrije concurrentie' beschermen en die van het milieu een stiefkindje maken. Organiseer een permanente Europese milieuconferentie die bevordert dat niet de laagste maar de hoogste milieunormen in de hele Europese Unie worden doorgevoerd.

...de uitbouw van de Europese Unie tot een militaire supermacht.

Voorkom dat er een militaire supermacht komt die legers en wapens kan sturen naar buiten de Europese Unie. Hef militaire organisaties als NAVO en WEU op en werk aan echte zekerheidsgaranties voor heel Europa.

...de opbouw van een fort Europa

Laten we ons verzetten tegen een Europese Unie die zijn macht misbruikt om de rest van de wereld eronder te houden en uit te buiten. De rijke Europese landen moeten er juist alles aan doen om andere mensen ook een kans op een beter leven te gunnen en te geven.

De SP en de verkiezingen van het Europees Parlement

Op 10 juni kiest Nederland zijn nieuwe vertegenwoordigers in het Europees Parlement. Vijf jaar geleden bleven twee op de drie kiezers thuis. Eénderde stemde wel en gaf de zetels in hoofdzaak aan de partijen die instemmen met de wijze waarop vijftien Europese staten na het Verdrag van Maastricht (1991) tot een Europese superstaat aaneengesmeed worden. Een Europese Unie met één markt, één munt, één Centrale Bank en géén zekerheid voor gewone burgers.

Van de vertegenwoordigers van die partijen hebt u sindsdien weinig meer gehoord. Kwam er al nieuws uit Brussel en Straatsburg, dan ging het doorgaans over fraude, geldverspilling en wel erg kwistige goedingsregelingen. Of over vriendjespolitiek, dure douches en gesjoemel met groot geld.

Steeds meer kiezers denken dat de hele Europese Unie die nu opgetrokken wordt en in de komende jaren zijn beslag krijgt (met de invoering van de euro in 2002) op drijfzand wordt gebouwd en daardoor grote gevaren meebrengt voor gewone mensen, zowel in Nederland als in de andere lidstaten. Een groot deel van de Nederlandse bevolking zou liever de gulden houden en is tegenstander van de overdracht van nog meer nationale zeggenschap aan een ondemocratische Europese Unie. Maar de Eurotrein dendert door en stopt bij geen enkele halte.

Ondertussen wordt de aangerichte schade met de dag groter. Aan de lopende band worden in alle lidstaten ingrijpende bezuinigingen doorgevoerd met het argument dat 'het moet voor Europa'. Het begon destijds met snijden in de WAO en het einde is nog lang niet in zicht. De sociale zekerheid wordt Europa-breed gekortwiek, de nutsbedrijven worden in de uitverkoop gedaan en worden tot voorwerp gemaakt van winzucht, de staatsinvloed wordt steeds sterker beperkt, de macht van de markt en de multinationals wordt vergroot en die van de democratie verkleind.

Tegengas aan die sociale en democratische teruggang wordt er niet gegeven in het Europees Parlement – terwijl dat toch bij uitstek de plaats is om de kat de bel aan te binden en aan te tonen dat we op de ver-

keerde manier bezig zijn de vijftien Europese staten aaneen te smeden tot een superstaat.

Gelukkig kunt u ervoor zorgen dat in het nieuwe Europees Parlement wél tegengas gegeven wordt. Door op de SP te stemmen. Dan weet u zeker dat er wat wordt gedaan tegen een oppermachtig Europa waarin geen plek meer is voor de gewone burger, omdat alles wordt gedomineerd door de belangen van grote bedrijven en grote landen. Wie op de SP stemt weet zeker dat zijn of haar stem straks wordt gehoord.

Als alle mensen die vijf jaar geleden thuisbleven uit boosheid over de ondemocratische en asociale ontwikkeling van de Europese Unie, dit keer wél gaan stemmen, zorgen we samen voor stevig tegengas aan een Europese eenheidsworst. Op die eenheidsworst zit niemand te wachten. Gun dit keer niet alle zetels aan de voorstanders van nog méér Europa en nog minder zeggenschap dicht bij huis. Ga naar de stembus. Geef tegengas. Stem SP.

In dit programma leest u meer over onze kritiek op de huidige Europese gelijkschakeling – en ook onze kijk hoe we anders en beter kunnen samenwerken in Europa.

▲ *Nederland nog slechts een provincie van Euro-land?*

Tegengas aan een ondemocratische superstaat

De Europese Unie is een steeds machtiger wordende organisatie, die diep ingrijpt in ons leven. Maar ook een organisatie die veel spot en weerzin oproept – het corrupte Europa van de ‘zakkenvullers’. Voor sommigen is dat een reden om zich maar helemaal niet met dat Europa bezig te houden. Hun kritiek leidt uiteindelijk slechts tot berusting en afzijdigheid. De SP vindt dat we ons die berusting niet kunnen veroorloven. Er is te veel mis om langs de kant te blijven staan. Daarom doen we mee aan de Europese verkiezingen op 10 juni 1999. Waarom we dat doen en hoe we aankijken tegen de Europese Unie staat in dit programma.

De SP wil een samenleving die uitgaat van menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. In Nederland, in Europa, in de wereld. Daarvan is nu nog volstrekt geen sprake, ook niet in het naar verhouding rijke Europa. Onze inzet bij deze verkiezingen is tegengas te geven aan de Europese Unie zoals die na het Verdrag van Maastricht uit 1991 zijn beslag krijgt. De komst van een Europese superstaat is slecht voor de mensen in de lidstaten en de mensen daarbuiten. We moeten ons met alle kracht verzetten tegen verdere uitbouw van dit bouwwerk. Natuurlijk moeten we zaken als grensoverschrijdende milieuproblemen en de solidariteit tussen rijkere en armere landen in Europa aanpakken. Maar het is onzin om daarvoor steeds meer bevoegdheden over te dragen aan onoverzichtelijke en oncontroleerbare organen die zich gemakkelijk laten misbruiken door grote multinationale ondernemingen.

Wie zwijgt stemt toe

Europese verkiezingen. Het lijkt erop dat die alleen van belang zijn voor Europa-gelovigen. Mensen die de illusie hebben dat de bestaanszekerheid, het milieu en de vrede gediend zijn met de vorming van één grote Europese superstaat. Mensen die blind zijn voor de greep die grote internationale bedrijven op de Europese Unie hebben gekregen. Zij denken dat er met het houden van verkiezingen in Europa evenveel democratie zal ontstaan als we nu kennen in gemeenten, provincies en de afzonderlijke lidstaten. Zulke Europa-gelovigen maken de dienst uit in de grote politieke partijen.

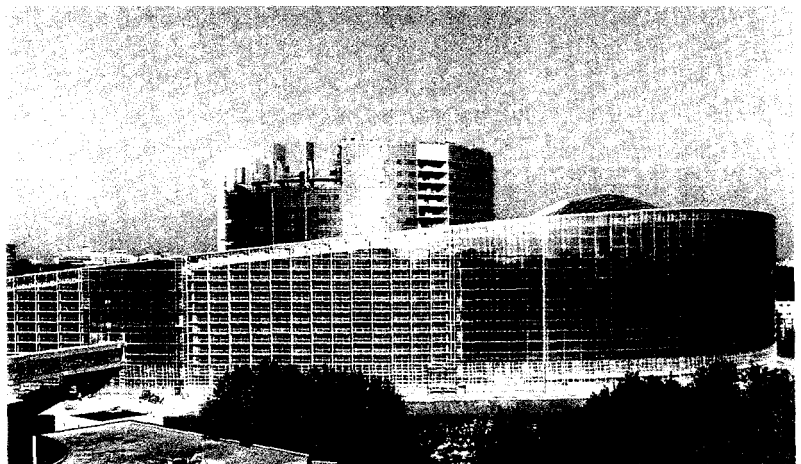
Veel mensen trappen daar niet meer in. Zij zien dat er in de huidige Europese Unie van alles misgaat. Zoals parlementariërs die niet in staat zijn om snel een eind te maken aan fraude en vriendjespolitiek onder verantwoordelijkheid van Europese commissarissen, maar die zich wel druk maken om het verhogen van hun eigen inkomen. De Europese Unie staat vooral bekend door het verspillen van veel geld, onder meer aan steeds weer luxere vergadergebouwen. Steeds meer mensen zien dat de invoering van een gezamenlijke munt, de euro, vooral wordt gebruikt om grote bezuinigingen te rechtvaardigen. Ze zien ook dat lidstaten die een beter sociaal beleid of milieubeleid willen voeren dan het gemiddelde, daarin gehinderd worden omdat dit de 'vrije markt' en de concurrentie zou verstoren. Bovendien maken ze zich zorgen omdat er gevaarlijke pogingen worden ondernomen om een militaire wereldmacht te spelen.

In 1994 leek het erop dat alleen de vóórstanders van deze Europese Unie nog gaan stemmen, terwijl de tegenstanders massaal thuisblijven. Dat is begrijpelijk, maar het lost geen enkel probleem op. De voorstanders zeggen dan: 'Wie zwijgt stemt toe!' Als de tegenstanders zich niet laten horen gaat de ontwikkeling naar een ondemocratische Europese superstaat op volle kracht door. Er zullen dan steeds meer besluiten vanuit de afzonderlijke landen worden weggezogen naar onduidelijke Europese organen. Niet eens in de eerste plaats naar het Europees Parlement, maar vooral naar organen die we niet mogen kiezen, zoals de Europese Raad en de Europese Commissie.

Kiezen voor een ander Europa

De SP is van mening dat we al veel te ver zijn door-

geschoten op de weg naar die Europese superstaat. In plaats daarvan moeten we van onderop werken aan een ander soort Europa. Samen met alle tegenkrachten die zich verzetten tegen het vrije spel voor de economische machthebbers. Een ander Europa dat gericht is op het welzijn van de mensen en hun leefmilieu. En waar beslissingen zo veel mogelijk dicht

▲ *Ver van de gewone mensen zet de Europese Unie dure vergaderpaleizen neer*

bij huis worden genomen in gemeenten en regio's, waar de democratie wordt gevoed door de actie van de mensen die erbij betrokken zijn, in plaats van oncontroleerbaar ver weg. Een Europa waar de beschikbare arbeid eerlijk over de mensen wordt verdeeld en waarin de rijken en machtigen niet de belastingen kunnen ontduiken.

Voor dat andere Europa voert de SP actie. Niet alleen dicht bij huis in buurten en bedrijven, en ook niet alleen in landelijke en internationale buitenparlementaire acties. Wij doen dat ook in de Twee-

de Kamer, waar we die actie een stem geven. De SP is van mening dat linkse tegenstanders van een ondemocratische en asociale Europese Unie zich overal moeten laten horen, dus ook in het Europees Parlement. Daar komen inmiddels veel zaken aan de orde die beter in handen hadden kunnen blijven van het Nederlandse parlement. Zaken die gevolgen hebben voor de tweedeling tussen rijk en arm, voor de collectieve voorzieningen, voor het milieu en voor de vrede. De SP berust er niet in dat we daarover voortaan niets meer te zeggen zouden hebben. Daarom wil de SP het verzet tegen het foute beleid van een neoliberale Europese superstaat óók in het Europees Parlement een stem geven. Wij willen daar op z'n minst één kritische controleur uit Nederland neerzetten. Eén dwarsligger met durf kan daar heel wat meer uitrichten dan een dozijn ja-knikkers.

Linkse tegenstem in Europees Parlement

In het Europees Parlement is een linkse oppositie nodig. Als stem van de buitenparlementaire bewegingen die zich verzetten tegen het wanbeleid van de EU. Maar ook als een middel om de veel minder kritische sociaal-democraten en groenen onder druk te zetten. Samen met verwante partijen van socialistisch links in andere landen werkt de SP aan een ander Europa. In een gezamenlijke oproep "Bouwen aan een nieuw Europa" (zie bijlage) maken we duidelijk dat we geen neoliberale, ondemocratische en asociale superstaat van bovenaf willen, maar democratische samenwerking van onderop tussen de Europese volkeren, in het belang van de gewone mensen en hun leefmilieu. Wie ons daarin steunt moet op 10 juni 1999 niet thuisblijven maar tegengas geven.

Kandidatenlijst SP Verkiezingen Europees Parlement 10 juni 1999

- 1 Erik Meijer, Rotterdam**
- 2 Peter van Zutphen, Heerlen**
- 3 Jeannette de Jong, Zeist**
- 4 Hans van Hooft sr, Nijmegen**
- 5 Paulus Jansen, Utrecht**
- 6 Havva Çinar, Zoetermeer**
- 7 Nico Schouten, Oss**
- 8 Johan van den Hout, Tilburg**
- 9 Marianne Beldsnijder, Zwolle**
- 10 Edith Kuitert, Schiedam**
- 11 Peter Verschuren, Groningen**
- 12 Emile Roemer, Boxmeer**
- 13 René Roovers, Dongen**
- 14 Arda Gerkens, Amsterdam**
- 15 Tonnie Wouters, Schijndel**
- 16 Peter de Jonge, Vlissingen**
- 17 Aaltje Kerbof, Delfzijl**
- 18 Willemieke Arts, Eindhoven**
- 19 Gijs Stavinga, Enschede**
- 20 Riet de Wit, Heerlen**
- 21 Hilde van der Molen, Haarlem**
- 22 Ronald Boorsma, Leeuwarden**
- 23 Tiny Kox, Tilburg**
- 24 Jef Kleijnen, Valkenburg ad Geul**
- 25 Gerda Verwoort, Alkmaar**
- 26 Helga Hijmans, Den Haag**
- 27 Marijke Folmer, Rotterdam**
- 28 Mieke van de Weijer, Brunssum**
- 29 Philip Oosterlaak, Culemborg**
- 30 Romy van Zeeland, Oss**

Nationale soevereiniteit en internationale solidariteit

De huidige Europese Unie is door voorstanders altijd voorgesteld als een groot humanitair en internationalistisch project. De SP verzet zich tegen die voorstelling van zaken. Wij zijn voorstander van een goede samenwerking tussen landen en volkeren, zowel binnen als buiten het gebied dat nu is aangesloten bij de Europese Unie. De SP maakt deel uit van een brede internationale beweging die zich keert tegen zaken als uitbuiting, armoede, oorlog en milieubederf. Samen met partijen en bewegingen in andere landen voeren we de strijd tegen kleine machtige groepen die overal ter wereld steeds weer proberen te verhinderen dat de mensen gelijkwaardig en solidair kunnen zijn. Dat maakt ons tot echte internationalisten, wat geenszins hetzelfde is als bewonderaars van een Europese superstaat.

De afgelopen 40 jaar heeft de Nederlandse staat steeds meer zeggenschap uit handen gegeven aan wat nu de Europese Unie heet, een verdrag tussen vijftien staten. Over veel zaken die voor de mensen belangrijk zijn wordt niet langer beslist door de Nederlandse volksvertegenwoordiging, de Tweede Kamer. De macht daarover ligt nu bij een Europese bureaucratie in Brussel, zoals de Europese Commissie en een groot ambtenarenapparaat, dus instellingen die de mensen niet hebben mogen kiezen. Achteraf mogen hun maatregelen soms ook nog worden goedgekeurd door het Europees Parlement in Straatsburg. Tientallen jaren waarin door regeringen werd gewerkt aan het aaneensmeden van de staten van West-Europa hebben in 1991 het verdrag van Maastricht opgeleverd. En daarmee de Europese Unie en op termijn de eenheidsmunt, de euro. Ook de meeste partijen in Nederland roepen al vele jaren dat het eenmaken van Europa goed zou zijn voor de economie, de democratie, het milieu, de vrede, de solidariteit, de veiligheid en het vakantieplezier. Het zou ook het beste instrument zijn om tegenspel te bieden aan machtige multinationale ondernemingen en om de terugkeer te verhinderen van militaire dictaturen in Zuid-Europa. Kortom, de Europese Unie wordt voorgesteld als een wondermiddel tegen alle kwalen. Wie daaraan niet wil meewerken wordt vaak afgeschilderd als bekrompen nationalistisch en hopeloos ouderwets.

Een 21ste-eeuwse Unie met 19de-eeuwse methodes?

Volgens de SP is het in werkelijkheid echter precies andersom: de Europese Unie wil de eenentwintigste eeuw ingaan met negentiende-eeuwse methodes. Door het ontstaan en de versterking van die unie dreigen we terug te vallen in de machts- en inkomens-verhoudingen van een eeuw geleden, waarvan we dachten dat we die allang achter ons gelaten hadden. Toen hield de overheid zich niet bezig met het inkomen en de voorzieningen voor gewone mensen, en hadden die mensen ook geen enkele zeggenschap over de overheid. De staat was er alleen voor de bevoorrechten en beperkte zich tot oorlog, openbare orde en belastingheffing. De afgelopen eeuw is er volop strijd gevoerd voor democratisering, bestuurlijke schaalverkleining, collectieve voorzieningen en sociale zekerheid. Allemaal middelen om de mensen van onderop zélf te laten beslissen over hun levensomstandigheden in plaats van dat over

▲ De Europese economische eenwording leidt tot verslechteringen voor de werkende mensen.

te laten aan kleine, machtige en bevoorrechte groepen. Die strijd heeft succes gehad. Zo is er algemeen kiesrecht afgedwongen en werd ingegrepen in de vrije markteconomie.

Vakbonden, milieugroepen, vredesbewegingen en consumentenorganisaties geven burgers samen macht tegenover ondernemers. Al die verworvenheden worden uitgehold als de beslissingen worden genomen op plekken waarop gewone mensen nauwelijks invloed hebben. Dat geldt voor de Europese Centrale Bank, de raad van ministers en de Europese Commissie, en nog meer als die beslissingen door hen in de praktijk worden overgelaten aan grote ondernemingen.

‘Een kleinigheid als Franse verkiezingen had de euro-trein nooit kunnen laten ontsporen. De Fransen mochten stemmen wat ze wilden als ze zich maar naar de EMU lieten voeren.’

**Democratie volgens
de *Financial Times***

Centrale Bank ondermijnen op een fatale wijze het moeizaam verworven recht van het Nederlandse en andere volkeren op nationale zelfbeschikking. Ook de SP beseft dat het proces van globalisering – met wereldwijde problemen en machtige multinationale ondernemingen – dit recht al ernstig heeft aangetast en dat samenwerking met andere landen belangrijk is. Dat is echter niet hetzelfde als het willoos wegwerpen van onafhankelijkheid en soevereiniteit.

De Europese Unie en de Europese

Democratie dichterbij huis

De meeste inwoners van Nederland zullen zich niet gauw in de eerste plaats Europees staatsburger gaan voelen. Zij blijven vooral Nederlander, zoals anderen zich in de eerste plaats Portugees, Fin, Hongaar of Griek voelen. Nationale zelfbeschikking is een onmisbare voorwaarde voor echt internationalisme. Wij willen de soevereiniteit en onafhankelijkheid van Nederland handhaven, niet alleen om onze eigen vrijheid en welvaart te behouden, maar ook om bij te dragen tot de vrijheid en welvaart van mensen elders op de wereld. Het valse internationalisme van de Europese Unie kan slechts leiden tot het tegendeel daarvan. Als de mensen hun zeggenschap verliezen is dat een voedingsbodem voor rechtse afkeer van buitenlanders en racistische gevoelens. Dan krijgen burens en collega's de schuld van de problemen die door de bovenbazen zijn veroorzaakt.

De SP wil werken aan een ander Europa. Waar Nederland samenwerkt met andere naties willen wij dat onze vertegenwoordigers dit doen op een manier die de inwoners van Nederland kunnen zien, begrijpen en controleren. Veel van de overgedragen bevoegdheden zijn in betere handen bij lagere besturen omdat daar betere democratische controle mogelijk is en ook meer beïnvloeding door vakbeweging, milieubeweging, vrouwenorganisaties, migranten-organisaties, vredesbeweging en consumenten-organisaties. Het gaat ons om samenwerking tussen vrije en soevereine naties in plaats van om onderwerping aan een ondemocratische superstaat waar alleen de luidste stemmen van de grootste firma's en de grootste landen worden gehoord. En we geloven niet dat internationalisme mag stoppen bij de grenzen van de EU, of van Europa.

Tegengas tegen de almacht van de multinationals en het grote geld

In het verleden waren er drie belangrijke economische argumenten voor vakbonden en progressieve partijen om ondanks alle bezwaren toch maar mee te werken aan de opbouw van een Europese Unie. Dat waren de politieke controle op de multinationals, de bescherming van onze binnenlandse werkgelegenheid en het bevorderen van de economische groei. De positieve verwachtingen die men toen had van een gemeenschappelijke markt blijken inmiddels niet te zijn uitgekomen.

Het eerste argument voor deelname aan het Europese project was dat de afzonderlijke staten niet meer bij machte zijn om de steeds groter wordende internationaal opererende ondernemingen in bedwang te houden. Zonder schaalvergroting van de staat zou het niet meer mogelijk zijn om grensoverschrijdende milieuproblemen aan te pakken, belastingparadijzen uit te roeien, lonen en sociale uitkeringen veilig te stellen en arme regio's te voorzien van voldoende werkgelegenheid. Door sommigen werd de Europese Unie zelfs gezien als een bundeling van krachten die een eind kan maken aan de overheersing van de politiek door grote ondernemingen.

'Ik concurrer, jij concurreert, wij concurreren ons kapot'

De SP is een warm voorstander van het bundelen van progressieve krachten en het terugdringen van de macht van ondernemingen. Die rol kunnen we echter beslist niet toevertrouwen aan de huidige Europese Unie. De grote ondernemingen hebben er hun eigen bedoelingen mee, en zij slagen er beter dan anderen in om de Europese Unie in hun voordeel te laten werken. Hun doel was steeds het tot stand brengen van de grootste markt ter wereld, en dat hebben ze inmiddels in hoge mate bereikt. De voortgaande standaardisering van producten en het opheffen van belemmeringen voor de vrije circulatie van goederen, diensten en kapitaal, biedt de belangrijkste ondernemingen grote kansen om te snijden op de productie- en distributiekosten. Zij verdrijven kleinere concurrenten uit de markt en daarbij nemen zowel de winstmarges als

de totale verkopen toe. Zoals de Europese Unie nu is, werkt die vooral in het voordeel van grote bedrijven die veel winst willen maken. In plaats van het noodzakelijke tegenspel te bieden, probeert men het de multinationals naar de zin te maken. Die bedrijven willen zo min mogelijk gehinderd worden door overheidsbemoeienis met de economie, belastingen op hun winsten, vakbondseisen, milieuregels, consumentenbescherming of maatregelen die de armste landen beschermen tegen plundering van hun grondstoffen.

Alles wat de mensen met de laagste inkomens beschermt, zien zij als het 'belemmeren van de markt en de vrije concurrentie'. Veel Europese regels zijn dan ook bedoeld voor 'het bevorderen van de vrije concurrentie'. Waar vroeger een democratisch controleerbare instelling een maatschappelijk nuttige taak verzorgde, zoals de spoorwegen, gemeentelijke nutsbedrijven, de PTT, ziekenfondsen, uitvoeringsorganisaties voor de sociale zekerheid en omroepverenigingen, moet nu ruimte worden geschapen voor elkaar beconcurrerende commerciële ondernemingen. Ondernemingen die proberen daarmee voor zichzelf zo veel mogelijk winst te maken. Alle kwalen die zich vanouds voordoen in het particuliere bedrijfsleven, zoals chaos, slechte dienstverlening, ontslagen

▲ *De echte bazen in Europa zijn de multinationals*

en bedrijfssluitingen, worden daarmee ook binnengehaald bij de gemeenschapsvoorzieningen. Mag dan niemand meer de kans krijgen om aan te tonen dat er betere manieren bestaan om onze samenleving te organiseren dan via de logica van het kapitalisme? Het

'Ik verdien ongeveer f300.000 netto per jaar. Daar onderhoud ik huizen van in Dublin, Castlebar en Brussel. Niemand doet me dat na met een stel auto's, drie huizen en een paar huishoudsters.'

***Padraig Flynn,*
Iers Eurocommissaris**

grote voorbeeld voor hoe de grote ondernemingen het willen hebben, zien we in de Verenigde Staten van Amerika. Daar wordt het heel gewoon gevonden als werklozen duizenden kilometers moeten verhuizen voor een baan en daarmee worden afgesneden van familie en vrienden. En dat men-

sen die niet aan de bak komen, verpauperen omdat er nauwelijks sociale zekerheid bestaat. Ieder die z'n arbeid verkoopt, moet daar maar meedoen aan de concurrentieslag. De arbeiders van de met sluiting bedreigde Renault-fabriek in Vilvoorde (België) gaven daar in 1997 een goed antwoord op met hun leuze: 'Ik concurrer, jij concurreert, wij concurreren ons kapot!'

De grote bedrijven hengelen ondertussen wel naar grootschalige overheidsopdrachten en willen zelf ook graag overheidssubsidie ontvangen. Als het aan hen ligt gaan lonen en uitkeringen omlaag, gaan huren en prijzen omhoog, worden gemeenschapsvoorzieningen als gezondheidszorg en openbaar vervoer voor een groot deel wegbezuinigd en worden steeds meer mensen in zwakke bedrijfstakken en regio's ontslagen. Ze

▲ *Economische groei levert vaak veel vervuiling en weinig werkgelegenheid op*

willen lagere belastingen en minder bescherming van arbeid en milieu. Alles wat hen geld kost proberen ze kapot te maken, om daardoor hun winst te vergroten. Zeker de laatste tien jaar hebben ze daarmee veel suc-

ces. Sociale zekerheid, gezondheidszorg en onderwijs moeten inleveren voor de ontwikkeling van transportsystemen en technologische vernieuwingen die voor grote bedrijven meer voordeel opleveren dan voor de samenleving als geheel. Onder hun druk wordt er bezuinigd, geprivatiseerd en gedereguleerd, waarbij de winstmakers vrij spel krijgen om alles te regelen zoals het hen het beste uitkomt. In plaats van ze tegen te werken, probeert de Europese Unie het hen zo veel mogelijk naar de zin te maken.

De grootste ondernemingen kunnen het zich veroorloven om er in Brussel een permanente lobbyorganisatie op na te houden en daarmee in toenemende mate de politieke besluitvorming te beheersen. Zelfs de rijkste non-gouvernementele organisaties en de machtigste vakbonden kunnen daarmee niet concurreren. Voorstellen van het Europees Verbond van Vakverenigingen om minimumeisen te stellen aan lonen, uitkeringen en arbeidsomstandigheden worden terzijde gelegd. De belangen van consumenten, het milieu en arme regio's zijn ondergeschikt aan die van machtige ondernemingen die landbouwproducten verwerken. Hoewel iedereen – van de conservatieve Oostenrijkse landbouwcommissaris in Brussel, tot Greenpeace en de gezamenlijke Europese consumentenorganisaties – vindt dat de gemeenschappelijk landbouwpolitiek volop geld verspilt, het milieu verwoest en kleine boeren geen bestaanszekerheid bieden blijven de telkens aangekondigde hervormingen uit

Meer dan in een klein en overzichtelijk land blijke in een grote onoverzichtelijke Europese Unie de lobby's van de grote ondernemingen hun zin te kunnen krijgen. Voor hen is de Europese Unie een gemakkelijk instrument. Haar instellingen zijn in hoge mate ongekozen en zelfs het Europees Parlement staat vaf van de mensen die het veronderstelt te vertegenwoordigen. Daardoor staan de leden van het Europees Parlement veel meer onder druk van de grote ondernemingen dan van hun kiezers. Zoals de Europese Unie nu is opgezet lopen we groot gevaar om te vallen in een toestand waarin een kleine elitebaas is en de grote meerderheid van de mensen niet meer aan te pas komt. Voor gewone mensen wordt het steeds moeilijker om besluiten te beïnvloeden die ver weg worden genomen en dan nog eens de mensen die men nauwelijks kent en die niet ter verwoordening kunnen worden geroepen.

EU: bescherming voor en tegen wie?

Het tweede argument voor een gemeenschappelijke markt dat vroeger door vakbonden en progressieve partijen werd gebruikt, was dat zo'n markt beter afzonderlijke kleine staten in staat is om ons te beschermen tegen de concurrentie van de buitenland. We zouden daarmee goedkope en slechte producten uit de Verenigde Staten of Japan buiten de markt kunnen houden, om daarmee onze eigen werkgelegenheid te beschermen. Zo zouden we minder aff

kelijk worden van de grillen van oncontroleerbare multinationals. Inmiddels heeft de Europese Unie allerlei afspraken gemaakt die steeds meer leiden tot vrijhandel op wereldniveau. Vrijhandel leidt vaak tot het importeren van producten die alleen maar goedkoop kunnen zijn omdat ze dáár worden geproduceerd waar de lonen, de belastingen en de milieueisen het laagst zijn. Bedrijven die goedkope spullen aanleveren, waarvoor ze weinig arbeidsloon hebben moeten betalen en waarvan de productiewijze niet voldoet aan in Europa gangbare milieueisen, zijn nu in het voordeel. Daarmee bevorderen we onder meer kinderarbeid in India en Pakistan, olielekkages in Nigeria en het kappen van het tropisch regenwoud in Brazilië en Indonesië. Tegelijkertijd leiden die importen ertoe dat kleine binnenlandse bedrijven in regio's met veel werkloosheid 'te duur' worden en worden gesloten. In het huidige Europa van de vijftien lidstaten zijn er inmiddels bijna 20 miljoen werklozen. Die werkloosheid wordt door regeerders en bedrijven dankbaar gebruikt om minimumlonen en uitkeringen laag te houden.

Meesters of slaven?

Er is nog een derde argument dat vroeger door vakbonden en progressieve partijen werd gebruikt om Europese eenmaking te verdedigen. Ze hoopten dat die zou kunnen bijdragen aan versterkte economische groei en daarmee aan welvaart en bestaans-

zekerheid voor allen. Die groei is er gekomen, maar de verwachte voordelen daarvan niet. De praktijk is, dat de meeste mensen niets hebben aan groei als doel op zich. Zeker niet als die berust op lage lonen, lange arbeidstijden, tijdelijke contracten, lage belastingen, lage milieunormen en hoge winsten. De SP is tegen dit soort economische groei. In plaats daarvan willen we een actief werkgelegenheidsbeleid, dat begint met verbeteringen in arbeidsom-

standigheden en sociale voorzieningen, speciaal voor diegenen van wie de koopkracht steeds verder is achtergebleven. Het beschikbare werk moet eerlijk worden verdeeld door de werkweek te bekorten en overwerk van regel tot uitzondering te maken. De behoeften van de markt moeten niet langer voorrang krijgen op de behoeften van het volk of een gezond milieu. We moeten meester van de economie worden, niet de slaven ervan.

▲ *De flitstrein wordt niet betaald door te kappen in het luchtverkeer maar door te bezuinigen op het gewone openbaar vervoer*

Tegengas tegen de almacht van de Euro

Elf van de vijftien regeringen van EU-lidstaten hebben met elkaar bedisseld dat er in 2002 gemeenschappelijk geld wordt ingevoerd, de euro. De inwoners van Nederland hebben zich daarover op geen enkele manier mogen uitspreken en uit opiniepeilingen blijkt dat een meerderheid liever de gulden had gehouden. Die euro wordt ons nu aangeprezen met het argument dat dit geld gemakkelijk is als je in andere aangesloten landen op vakantie gaat. Veel minder aandacht is er voor de echte redenen waarom de euro wordt ingevoerd en voor de negatieve gevolgen die dit kan hebben.

Ook als invoering van de euro een voldongen feit is, is het nog geenszins zeker dat deze geldsoort een lang leven zal hebben. Het zal nog moeten blijken of de euro bestand is tegen economische crises. Afzonderlijke landen zullen de komende jaren tegengestelde belangen hebben, waarbij het ene land baat heeft bij een hogere rente of een hogere wisselkoers, en het andere land bij een lagere. De mensen zullen zich

steeds meer afkeren van de gedachte dat je dat allemaal maar moet overlaten aan een groepje bankiers in Frankfurt.

Er zitten vier belangrijke bezwaren aan de euro. Hij kost te veel op democratisch en

sociaal gebied en is te star en gevaarlijk op economisch gebied.

De euro ondermijnt de democratie

Vitale economische beslissingen zullen niet langer worden genomen door ministers die verantwoording moeten afleggen aan het Nederlandse volk, door mannen en vrouwen die moeten verschijnen voor de Tweede Kamer om voor deze beslissingen toestemming te

vragen, of ze uit te leggen en te verdedigen. In plaats daarvan zullen zij worden genomen door de directieraad van een ongekozen Europese Centrale Bank (ECB). Dit instituut zal de rentestand controleren en daarmee het leven beïnvloeden van honderden miljoenen mensen. De leden zullen beslissen over de monetaire politiek van (aanvankelijk) elf landen. En daarmee een geweldige greep krijgen op de gevolgen voor inkomens, collectieve voorzieningen en milieubeleid. Zij zullen meer macht hebben over de Nederlandse economie dan de minister van Financiën of onze gekozen vertegenwoordigers in Den Haag. Zij zullen zich niet alleen nooit hoeven te onderwerpen aan verkiezingen, maar zij moeten volgens het verdrag van Maastricht ook nog eens onafhankelijk zijn van elke politieke invloed. Als premier Kok een babbeltje maakt met ECB-baas Duisenberg en opmerkt dat de rentstanden te hoog zijn, of te laag, dan is hij technisch gezien de wet aan het overtreden!

De Europese Centrale Bank mist politieke sturing en controle. De ECB-directie is de kleinste heersende elite sinds de Middeleeuwen. Haar leden worden bijeengehaald uit de bovenste lagen van één enkel beroep: zij zijn geen vertegenwoordigers van vakbonden, minderheidsgroepen, middenstanders of boeren. Er zijn zelfs geen juristen, ingenieurs of andere wetenschappers bij, maar alleen bankiers. Een eeuw geleden werd de wereld ook geleid door rijke mannen. In hoge mate is dat nog steeds zo, maar een eeuw van democratische vooruitgang heeft tenminste iedere Nederlandse burger boven 18 jaar, man of vrouw, blank of zwart, het recht gegeven om te stemmen op mensen die beloven hun belangen te vertegen-

▲ 1997: De SP in actie tegen invoering van de euro

woordigen en om ze bij volgende verkiezingen weg te sturen als ze er niet tevreden over zijn. Het overdragen van de controle op de Nederlandse economie aan een kleine groep van rijke bankiers maakt dat allemaal ongedaan.

Het in 1991 in Maastricht vastgestelde plan voor monetaire eenheid werd bijna woordelijk enkele jaren eerder gemaakt door de in 1983 opgerichte Europese Ronde Tafel van Industriëlen (ERT). Daarin zitten de president-directeuren van vijfenveertig grote internationaal opererende concerns met drie miljoen werknemers en een gezamenlijke omzet van zo'n vier biljoen gulden, waaronder de drie groten uit Nederland: Shell, Unilever en Philips.

Waarom heeft een gemeenschap van vijftien democratische landen ervoor gekozen om een centrale bank te stichten waarover noch de volkeren noch hun gekozen regeringen of parlementen enige controle zullen hebben? De reden is simpel. Zowel op nationaal als op Europees niveau worden beslissingen in toenemende mate niet genomen in het algemeen belang, maar in dat van de grootste en rijkste multinationale ondernemingen.

De euro kost te veel op sociaal gebied

De deelnemende regeringen hebben met elkaar afgesproken dat zij voortaan veel minder geld zullen uitgeven aan collectieve voorzieningen, sociale zekerheid of behoorlijke werkgelegenheid voor iedereen. Voor zo'n beleid zouden ze nooit langdurig instemming van hun kiezers hebben gekregen, maar nu ze het aan elkaar hebben beloofd, kunnen ze zich voortaan verschuilen achter die afspraak. Op het uitgeven van meer geld dan de monetaire unie toelaat staat zelfs een straf: het betalen van boetes door landen die te veel lenen of begrotingstekorten hebben. Zo worden hun tekorten nog groter en zijn ze – net als gemeenten en provincies – niet meer de baas over hun eigen begroting. Bezuinigingen zullen dan ook steeds vaker verkocht worden met het argument dat dit nodig is om de euro in te voeren en in stand te houden.

De 'convergentie-criteria', de regels om je te mogen aansluiten bij de eenheidsmunt, en het stabiliteitspact, de regels waaraan het economisch beleid van de deelnemende landen zal worden onderworpen, stoppen regeringen in een dwangbuis. Als leningen en schulden aan een bovengrens worden gebonden, terwijl ook inflatie en rentestand ongewoon laag moeten blijven, worden veel beproefde methoden waarmee je armoede en economische teruggang kunt bestrijden, illegaal. Tijdens de crisis in de jaren dertig werd overtuigend aangetoond dat regeringen werkloosheid en armoede kunnen bestrijden door vergroting van hun bestedingen. Onder de euro-regels zal dit niet meer mogelijk zijn. Iedere keer als we horen dat er tekort is aan geld voor volksgezondheid, onderwijs, openbaar vervoer en andere belangrijke voorzieningen,

weten we dus waaraan dat ligt: dat komt doordat de regering heeft ingestemd met het opleggen van kunstmatige en onnodige grenzen aan de uitgaven, om daardoor te mogen meedoen aan de Monetaire Unie.

Om de euro-criteria te kunnen halen, werden in Nederland de Nabestaandenwet, de WAO, de Ziektewet, de Bijstandswet en het gehandicaptenvervoer 'aangepast' of in z'n geheel afgeschaft. Nederland was echter niet het enige land binnen Europa dat drastische hervormingen

heeft doorgevoerd. Ook landen als Frankrijk en Duitsland hebben flink gesneden in hun sociale sector. Duitsland heeft het ziekte- en vakantiegeld flink verlaagd, de pensioengerechtigde leeftijd verhoogd en de ontslagprocedures voor ambtenaren versoepeld. In Frankrijk waren de maatregelen om de euro-criteria te halen, niet minder drastisch. Voorzieningen als pensioenen, werkloosheidsregelingen en gezondheidszorg kwamen er zwaar onder vuur gelegen. Al die bezuinigingen hebben er mede toe geleid dat rechtse regeringspartijen door de kiezers werden afgestraft.

De euro werkt te star

De eenheidsmunt eist dat we ons vastleggen op één enkele rentestand voor een enorm en sterk uiteenlopend gebied. In veel grote landen, zoals de Verenigde Staten en een aantal EU-lidstaten, is het nu al een probleem dat ze daar alles moeten regelen met één soort geld – en daarmee dezelfde rentestand – voor arme en rijke gebieden. Amerikaanse economen waren ja-loers op Europa, dat dankzij de verschillende geldsoorten ongelukken kon voorkomen. En ze verklaren ons nu voor gek dat we hun instabiele dollar gaan nadoen. Recent kwam in Groot-Britannië de gouverneur van de centrale bank in moeilijkheden doordat hij in het openbaar toegaf dat hij het aanvaardbaar vond dat een rentestand die het welvarende zuidoosten bevoordeelde, in het armere noorden onvermijdelijk zou leiden tot meer werkloosheid. In een Europese Unie die een aantal van 's werelds meest welvarende regio's omvat naast gebieden die meer lijken op de Derde Wereld (zoals delen van Grieken

'Als de EU een verzoek om toetreding tot de EU zou indienen, zou dat worden afgewezen omdat de EU niet voldoet aan de democratische eisen die de EU aan toetreding stelt.'

Ulrich Beck
socioloog

'Er is geen alternatief voor uitbreiding van de EU. Die is in beweging gezet en zal gebeuren zoals afgesproken.'

Klaus Kinkel,
Duits minister
Buitenlandse Zaken

land, Portugal en het zuiden van Italië en Spanje) zal dat soort problemen nog veel groter zijn. Je zou dat kunnen vergelijken met één thermostaat die de verwarming beheerst in ieder huis en op iedere werkplek in Europa, maar die is ingesteld op omstandigheden in Zuid-Frankrijk. De temperatuur gaat dan overal evenveel omhoog of omlaag als nodig is om je op die ene plek behaaglijk te kunnen voelen. Op andere plekken pakt dat heel anders uit: terwijl de inwoners van Kreta worden geroosterd zouden de mensen in Lapland doodvriezen. Eén enkele rentestand voor ons gehele werelddeel is net zo zinvol als één thermostaat.

De euro leidt tot verkeerde en gevaarlijke concurrentie tussen lidstaten

Door invoering van één munt zullen de afzonderlijke landen en regio's al gauw in de verleiding komen om elkaar op een verkeerde manier te beconcurreren. Als dat niet meer kan met overheidsinvesteringen, zal dat gaan gebeuren met het aanbieden van steeds meer voordeeltjes aan particuliere investeerders. Zoals lagere belastingen, verkapte subsidies, meer wegen, het goedkoop beschik-

baar stellen van bedrijfsterreinen, minder letten op milieuoverlast en arbeidsomstandigheden. En niet te vergeten: loonmatiging – het laten achterblijven van het inkomen uit arbeid bij dat in andere landen. Met die 'beleidsconcurrentie' betalen alle inwoners mee aan voordeeltjes voor bedrijven, en wordt ons leefmilieu nog verder opgeofferd.

De SP kan net zo min als anderen voorspellen of het uiteindelijk met de euro goed of fout zal gaan, maar we vinden het onverantwoord om nu maar net te doen alsof het vaststaat dat alles wel goed komt. De euro komt er op een moment dat het een aantal jaren naar verhouding goed is gegaan met de Europese economie, maar het moet nog worden aangetoond hoe die zich houdt in een toestand van stagnatie of crisis. Als de Europese autoriteiten blijven weigeren aan afzonderlijke landen toe te staan om maatregelen te nemen voor de bescherming van hun inwoners, gaat het mis. In de publieke opinie is er dan geen plaats meer voor 'Euro-forie'. De EU-lidstaten Denemarken en Zweden hebben al bij voorbaat dit risico niet willen nemen en doen tot op heden niet mee. We moeten er dan ook rekening mee houden dat deze munt kan mislukken. Er zijn vaker munten van grote staten waardeloos geworden. In dat geval moet er voor Nederland (en andere landen) tijdig een nationaal crisisplan gereed liggen voor de terugkeer van de eigen munt. Herinvoering van de gulden – en van andere munten in onze buurlanden – moet dan snel mogelijk zijn om chaos en verarming te voorkomen.

▲ *De Euro is geen vakantiemunt, maar een bezuinigingsafpraak*

Beslissen dicht bij huis: democratiseren door te decentraliseren

De lidstaten van de Europese Unie kennen allemaal een parlementaire democratie. Regeringen komen alleen maar in het zadel als een parlementaire meerderheid daarmee instemt en ook daarna hebben ze steeds een meerderheid van de gekozenen nodig om hun voorstellen aangenomen te krijgen. Zo gaat het niet in de Europese Unie. De meeste bevoegdheden die zijn afgenomen van de nationale parlementen, zijn niet terechtgekomen bij het Europees Parlement, maar bij het overleg van vakministers van de vijftien lidstaten en de door de vijftien regeringen benoemde Europese Commissie. In een democratie is het onaanvaardbaar dat belangrijke beslissingen worden genomen door niet-gekozen organen, zoals de Europese Raad van ministers, de Europese Commissie of de Europese Centrale Bank.

Europees Parlement aan de ketting van Commissie en Europese Raad

Om te voorkomen dat de echte – niet gekozen – bovenbazen gehinderd worden, is de slagkracht van het Europees Parlement reeds bij voorbaat ingeperkt. Het kan veelal niet met gewone meerderheid beslissen, maar slechts met tweederde meerderheid of met een meerderheid van alle gekozenen (inclusief afwezigen) tegen de commissie ingaan. Bovendien treedt de raad van ministers ook nog eens op als een soort Eerste Kamer, die reeds genomen parlamentsbesluiten terzijde kan schuiven. Over het beleid van de Europese Centrale Bank heeft het Europees Parlement zelfs helemaal niets te zeggen. Het kan in veel gevallen alleen opheldering vragen en niet-verplichtende moties aannemen. Daar komt nog eens bij dat dit parlement veel minder dan de nationale parlementen onder druk kan worden gezet door de actie van gewone mensen voor verbetering, zowel omdat het minder in de belangstelling staat als omdat het verder van huis vergadert. Daarmee begint de situatie meer en meer op die in de Verenigde Staten te lijken, waar het parlement

ook te ver af staat van de gewone mensen. De manier waarop de Europese Unie nu functioneert, leidt ertoe dat de democratie vermindert, omdat er veel wordt overgelaten aan een moeilijk controleerbare bureaucratie, die ongehinderd de eisen van machtige economische belangen kan inwilligen.

Het Europees Parlement mist bevoegdheden die normale parlementen wel hebben. Dat maakt dat fallende leden van de Europese Commissie niet met een enkelvoudige meerderheid kunnen worden weggestemd. De SP vindt niet dat versterken van de macht van het Europees Parlement ten koste mag gaan van de democratische besluitvorming op lagere niveaus. De SP wil democratiseren door te decentraliseren. Wij zijn tegen verdere overdracht van geld en macht vanuit Den Haag naar Brussel. Veel van de bevoegdheden die reeds uit handen zijn gegeven, kunnen beter

▲ 50.000 mensen demonstreren in Amsterdam tegen Euro en bezuinigingen

worden uitgeoefend op lagere niveaus, waar de beslissers de hete adem van de mensen en hun organisaties in hun nek voelen. In plaats van een Europese superstaat waarin ergens ver weg over de politiek wordt beslist, willen we dat beslissingen zo dicht mogelijk bij huis worden genomen: door de Tweede Kamer, de gemeenteraad, de fabrieksvloer, de buurt.

▲ Militaire grootmacht spelen: de NAVO als politieagent van de wereld

Hoe hard dat nodig is, blijkt wel uit de praktijk. Sommige Europese maatregelen verhinderen de lidstaten om de invoer van schadelijke goederen, zoals afval en slecht-afbreekbare verpakkingen, te verbieden. Zo mocht Denemarken bierblikjes en auto's zonder katalysator niet buiten de grenzen houden. Een actief en vooroplopend milieubeleid wordt daarmee de grond in geboord. De Europese bureaucratie in Brussel heeft zelfs niet alleen greep gekregen op de staten, maar

ook op de gemeenten en de provincies. In plaats van fondsen in te zetten voor solidariteit met de zwakste regio's, worden ze ingezet voor een schadelijke bemoeizucht. Bedrijven krijgen Europese subsidies om te verhuizen en kunnen dan vaak alleen nog worden vastgehouden als de lagere over-

heden er zelf geld tegenaan gooien om ze te doen afzien van verhuizing. Voor de herinrichting van pleinen, parken en kades wordt Europees geld uitgedeeld, maar dat moet dan wel gebeuren op de

manier en binnen de termijn die ambtenaren in Brussel voorschrijven, zodat er geen ruimte is voor inspraak van de omwonenden. Openbaar vervoer,

grote bouwprojecten en andere gemeenschapstaken moeten volgens Europese regels worden uitbesteed aan particuliere bedrijven. De Europese mededingingsregels maken zelfs het voortbestaan van de ziekenfondsen onmogelijk; commerciële verzekeraars uit het buitenland krijgen overal ruim baan om op solidariteit gerichte fondsen weg te concurreren. Met al die bemoeienissen wordt het alleen maar slechter en duurder.

Onderweg naar een EU-supermacht?

Het verenigde Europa dreigt zich te gaan gedragen als een supermacht, die buiten haar grenzen de ontwikkelingen naar haar hand wil zetten. Europa is een grote wapenexporteur. Dit betekent dat er veel geld wordt verdiend aan oorlogen en burgeroorlogen. Het is schandelijk dat men eerst die wapens verkoopt en er daarna nog eens soldaten heen stuurt op 'vredesmissies' om het geweld te stoppen. In de praktijk betekenen zulke vredesmissies ook, dat men nooit partij kiest voor de bevrijding van onderdrukte groepen en volkeren, maar voor 'stabilisatie' van de bestaande macht. Ze worden bovendien gebruikt als rechtvaardiging voor het voortbestaan van de NAVO, die anders na het wegvallen van de koude oorlog gemakkelijk had kunnen worden opgeheven. Wie vrede wil, investeert niet in legers en militaire avonturen, maar stopt de wapenexport. En wie veiligheid binnen Europa wil, zet de grenzen niet open voor internationale criminele activiteiten.

SP: Laatste woord bij eigen parlement

De SP vindt dat over het aangaan van verplichtingen door staten het laatste woord niet moet liggen bij de Europese Raad, de Europese Commissie, de Europese Centrale Bank en zelfs niet bij het Europees Parlement, maar bij de nationale parlementen. Dit betekent in de eerste plaats dat de inbreng van Nederland in de Raad van Ministers geen zaak kan zijn van alleen de regering en de onderonsjes tussen ministers in Brussel. Die inbreng behoort – net als in Denemarken – vooraf te worden voorgelegd aan het nationale parlement. In de tweede plaats betekent het ook dat in het nationale parlement eerst over elk besluit van het Europees Parlement gestemd moet worden, voordat het op het betrokken land van toepassing kan zijn. En in belangrijke gevallen is het zelfs beter om het aan de gehele bevolking voor te leggen door middel van een referendum.

'Het nagaan van de onkosten van Euro-parlementariërs kostte meer tijd dan het aanpassen van wetgeving voor de Duitse eenwording.'

**Alan Donnelly,
Engelse Labour
Europarlementariër**

Bouwen aan een nieuw Europa

Gemeenschappelijke oproep van de linkse partijen in
Europa voor de Europese verkiezingen van 1999

Bouwen aan een nieuw Europa • Gemeenschappelijke oproep van

Het politieke klimaat in Europa verandert. Het sprookje van de zegetocht van het kapitalisme heeft zijn tijd gehad. Nu deze eeuw ten einde loopt, overheerst niet alleen het gevoel dat we in gevaar zijn, maar nog meer een ontluikend streven om onze maatschappij en de wereld te veranderen. Het gaat nu om gelijke rechten voor mannen en vrouwen, om democratie en burgerzin, mensenrechten en in het bijzonder de bestrijding van het racisme. En bovendien om respect voor het natuurlijk evenwicht, om duurzame ontwikkeling en om vreedzame internationale betrekkingen op grondslag van gelijkheid en solidariteit. Dat zijn allemaal zaken die in onze landen – in het bijzonder onder de jongeren – steeds belangrijker worden gevonden.

De rampzalige uitwerking van de wereldwijde financiële crisis op landen waarvan de economie tot voor kort een snelle groei doormaakte, heeft duidelijk gemaakt dat het neoliberale systeem niet in staat is om behoorlijk te voorzien in de behoeften van de mensheid. De gedachten achter het beleid van instellingen zoals het Internationale Monetair Fonds en verdragen zoals het multilaterale akkoord over investeringen (MAI) raken steeds meer omstreden. De economische, militaire en politieke arrogantie waarmee de Verenigde Staten op het wereldtoneel optreden, en het egoïsme van haar machthebbers in het aangezicht van de grote wereldwijde uitdagingen, stuiten op brede afwijzing. Ook de nog steeds enorme omvang van de bewapeningsuitgaven en het verder terugschroeven van de ontwikkelingshulp stuiten op een golf van protest.

Nu het protest tegen deze gang van zaken toeneemt, groeit ook de wil tot verandering. Dat komt vooral tot uiting in sociale bewegingen die actie voeren tegen de huidige vormen van Europese eenmaking, een eenmaking die berust op wat er in het Verdrag van Maastricht is vastgelegd over de Economische en Monetaire Unie. Die actie botst op de neoliberale en monetaristische opvatting van de regeerders, die binnen de lidstaten van de Europese Unie bijna 20 miljoen werklozen en meer dan 50 miljoen armen heeft opgeleverd. Het wordt ook steeds minder geslikt dat de democratie wordt uitgehold doordat belangrijke beslissingen in toenemende mate worden genomen op plekken waarop gewone mensen geen greep hebben. En evenmin dat de cultuur steeds verder wordt onderworpen aan de wetten van de markt. Ook de manier waarop de veiligheid voor ons werelddeel wordt georganiseerd, die alleen maar uitgaat van militaire mid-

delen, roept verzet op. Dit maakt de tijd rijp voor een diepgaande verandering in wat er tot nu toe aan Europese eenmaking in elkaar is geknutseld.

Hoewel de toestand in onze afzonderlijke landen en de opvattingen van onze partijen op onderdelen kunnen verschillen, kijken we op dezelfde manier aan tegen een aantal grote gemeenschappelijke doelstellingen. Voor die doelstellingen willen wij – partijen in en buiten lidstaten van de Europese Unie – samen opkomen. Wij moeten een andere – vooruitstrevende – aanpak van de samenwerking in Europa mogelijk maken, en dat gaat ons hele werelddeel aan.

Samen willen we werken aan een sociaal en ecologisch Europa, een democratisch Europa, een Europa van solidariteit en van vrede.

Een sociaal en ecologisch Europa moet echte voorrang geven aan werkgelegenheid voor allen. Dat vereist goede opleidingen voor iedereen en een volledige gelijkstelling van mannen en vrouwen. Het moet niet alleen maar gaan om productiviteitsstijging, maar vooral om gezonde groei waarin het leefmilieu wordt beschermd in goede harmonie met de natuur. Daarvoor zijn veranderingen nodig in de economische en monetaire politiek, zoals het opnieuw onderhandelen over het Stabiliteitspact, met het doel te komen tot een groei- en werkgelegenheidspolitiek die breekt met neoliberale dogma's en zorgt voor economische en sociale samenhang. De rol van de Europese Centrale Bank moet worden herzien, er moet een gezamenlijk belastingstelsel komen om flitskapitaal te belasten (het Tobin-model) en de openbare overheidsdiensten moeten versterkt worden in plaats van nog verder toe te geven aan de trend tot privatisering. Er zijn maatregelen nodig om te komen tot een aanzienlijke algemene verkorting van werktijden zonder korting op de lonen, zodat meer vaste arbeidsplaatsen ontstaan. Sociale uitkeringen moeten worden opgetrokken naar het hoogste niveau dat nu al bestaat, terwijl voor een duurzame groei verhoging van de collectieve uitgaven nodig is in plaats van bezuinigingen op gemeenschapstaken, uitkeringen of arbeidslonen. De inzet van Europese fondsen voor de ondersteuning van zwakke regio's moet in overeenstemming worden gebracht met bovengenoemde doelstellingen. De wereldwijde financiële crisis heeft ons op spectaculaire wijze laten zien dat we geld anders moeten gaan gebruiken: niet voor speculatie maar voor verbetering van de leefomstandigheden en een duurzame ontwikkeling.

Linkse partijen in Europa voor de Europese verkiezingen van 1999

Een democratisch Europa staat voor ons voorop. Dat moet vooral tot uiting komen doordat de beslissingscentra steeds dichterbij de mensen terechtkomen, en dat ze ook zeggenschap krijgen over hun werk. In plaats van alles over te laten aan de almacht van een Europese Centrale Bank is het nodig dat regeringen en parlementen het recht terugveroveren om in te grijpen in de economie. Meer in het algemeen vinden wij het nodig dat mensen in loondienst en andere gewone mensen meer greep krijgen op beslissingen die de hele samenleving aangaan. Om die democratisering mogelijk te maken verlangen we uitbreiding van het recht op openbaarheid en informatie, op overleg en inspraak, op toezicht op de uitvoering van plannen en op volksstemmingen. Verkiezingen moeten plaatsvinden volgens een stelsel van evenredige vertegenwoordiging, omdat dit de mensen de meeste invloed op het beleid geeft.

Een Europa van solidariteit en vrede moet uitgaan van wederzijdse hulp in plaats van concurrentie, van samenwerking in plaats van 'economische oorlog', van ontwapening in plaats van militarisering van ons werelddeel. Zo kunnen niet alleen de betrekkingen tussen de mensen in de Europese landen worden verbeterd, maar ook racisme, buitenlanderhaat, neerkijken op andere volkeren en allerlei andere vormen van onverdraagzaamheid krachtig worden bestreden. In verband hiermee zijn we bezorgd over de opvattingen achter het 'Schengen'-verdrag over de douanecontrole. Wij willen een ingrijpende herziening van deze afspraken en een betere wetgeving tegen racisme. Evenmin is het aanvaardbaar dat de ongelijkheid in ontwikkeling tussen de verschillende regio's in Europa - in het bijzonder in het zuiden - groeit in plaats van afneemt.

Ook de betrekkingen van de Europese Unie met de buitenwereld moeten uitgaan van solidariteit en vrede. De geplande uitbreiding met Oost-Europa en Cyprus kan alleen slagen als gebroken wordt met de neoliberale aanpak die nu de Europese Unie beheerst en als wordt uitgegaan van de vrije wil van de betrokken volkeren zelf. Voor ons continent als geheel nemen we het standpunt in dat het einde van de koude oorlog opheffing van de NAVO nodig maakt, zodat

een vernieuwde OVSE (Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa) kan functioneren als regionale organisatie van de Verenigde Naties. Zolang dat nog niet zo is, willen we dat tot nu toe neutrale en ongebonden landen in Europa niet kunnen worden gedwongen om zich bij een militair blok aan te sluiten. Wat de betrekkingen van Europa met de Derde Wereld betreft, komen we op voor verbeteringen in het Lomé-verdrag met Afrika, het Caribische gebied en de eilanden in de Stille Oceaan, en ook van het Barcelona-overleg met de landen rondom de Middellandse Zee. Wij spreken ons uit voor kwijtschelding van de schuldenlast van de ontwikkelingslanden.

De huidige visie van de Europese Unie op internationale economische betrekkingen (Wereldhandelsorganisatie WTO, Multilateraal Investeringsakkoord MAI, Nieuwe Transatlantische Markt) deugt niet en moet worden herzien. Tot slot verlangen wij dat de Europese Unie en de lidstaten zich inzetten voor een actieve toepassing van de richtlijnen die internationaal zijn overeengekomen op VN-topconferenties, zoals die in Rio en Kyoto (milieu en ontwikkeling), Kopenhagen (sociale ontwikkeling) en Peking (vrouwenrechten).

Wij zijn van mening dat zo'n nieuwe aanpak van de Europese samenwerking niet alleen tegemoetkomt aan de verwachtingen van de meerderheid van onze medeburgers binnen Europa, maar ook aan de hoop van veel mensen overal ter wereld. Met zulke veranderingen willen we concreet bijdragen aan het tot stand brengen van een vreedzame wereld.

Deze oproep sluit aan bij de positieve ervaringen die onze partijen hebben opgedaan bij hun samenwerking op verschillende plekken, waaronder de fractie van Verenigd Links in het Europees Parlement. Die samenwerking willen we na de verkiezingen van juni 1999 voortzetten en uitbreiden. Ons gezamenlijke doel is duidelijk: vereniging van de krachten die Europa naar links willen trekken.

Deze verklaring is op 15 januari 1999 in Parijs ondertekend door:

België: PCB

Frankrijk: PCF

Nederland: SP

Spanje: IU en IV

Cyprus: AKEL

Griekenland: Synaspismos

Oostenrijk: KPÖ

Zweden: VP

Duitsland: PDS

Italië: PRC

Portugal: PCP

Zwitserland: PdA/PdT

Socialistische Partij
Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
telefoon (010) 243 55 55
fax (010) 243 55 66
<http://www.sp.nl>
info@sp.nl

